

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Faisala Husseiniho a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **Ing. I. J.**, zastoupený JUDr. Tomášem Bělinou, advokátem se sídlem Pobřežní 370/4, Praha 8, proti žalovanému: **1. náměstek ministryně obrany**, se sídlem Tychonova 1, Praha 6, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 11. 2024, č. j. 9 Ad 4/2024-42,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 11. 2024, č. j. 9 Ad 4/2024-42, **se ruší**.
- II. Rozhodnutí 1. náměstka ministryně obrany ze dne 22. 12. 2023, č. j. MO 762690/2023-1321, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě a kasační stížnosti v celkové výši **22 362,70 Kč** k rukám zástupce žalobce JUDr. Tomáše Běliny, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce byl vojákem z povolání. V prosinci 2017 si při seskoku v rámci výsadkové přípravy přivodil úraz levé dolní končetiny. V únoru 2018 poté žalobce ve vojenském

ubytovacím prostorem uklouzl a přivodil si další zranění levé dolní končetiny. Především z důvodu prvního úrazu stanovila Přezkumná komise u Ústřední vojenské nemocnice – Vojenské fakultní nemocnice Praha (dále jen „*přezkumná komise*“) rozhodnutím ze dne 21. 7. 2022, sp. zn. 241/2022-ÚVN (dále také jen „*rozhodnutí přezkumné komise*“), že zdravotní stav žalobce je na stupni „*neschopen k vojenské činné službě*“. Tím mu zanikl služební poměr vojáka z povolání.

[2] Ředitel legislativního a právního odboru Ministerstva obrany (dále „*prvostupňový služební orgán*“) rozhodnutím ze dne 19. 9. 2023, č. j. 304-00035-23-20-20-1321 (dále „*prvostupňové rozhodnutí*“), nepřiznal výrokem I. žalobci náhradu za ztrátu na služebním platu po skončení pracovní neschopnosti výkonu služby dle § 118 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání (dále jen „*zákon o vojácích z povolání*“), za období od 22. 7. 2022 do 1. 8. 2022, neboť žalobce nebyl v uvedeném období veden v evidenci uchazečů o zaměstnání a ani nesdělil, že by mu v tom bránila nějaká překážka. Výrokem II. prvostupňového rozhodnutí byla žalobci přiznána náhrada za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby dle § 118 zákona o vojácích z povolání za období od 2. 8. 2022 do 31. 12. 2022 ve výši 338 463 Kč. Žalobce podal odvolání proti oběma výrokům prvostupňového rozhodnutí. Žalovaný jeho odvolání rozhodnutím ze dne 22. 12. 2023, č. j. MO 762690/2023-1321 (dále také jen „*napadené rozhodnutí*“ či „*rozhodnutí žalovaného*“), zamítl, neboť se ztotožnil s posouzením věci prvostupňovým služebním orgánem, a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[3] Následně se žalobce obrátil na Městský soud v Praze, který jeho žalobu proti rozhodnutí žalovaného rozsudkem ze dne 29. 11. 2024, č. j. 9 Ad 4/2024-42, zamítl. Rovněž v žalobě žalobce argumentoval proti oběma výrokům prvostupňového rozhodnutí.

[4] V úvodu svého rozsudku se městský soud zabýval procesními námitkami žalobce, které se prolínaly napříč žalobními body – zejména tvrzenou nepřezkoumatelností žalobou napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů. Podle městského soudu rozhodnutí žalovaného z pohledu přezkoumatelnosti obstálo. Z jeho odůvodnění bylo totiž zřejmé, jak žalovaný o odvolacích důvodech uvažil a proč je považoval za liché, mylné či vyvrácené. Městský soud rovněž připomněl, že prostý nesouhlas žalobce s posouzením odvolání nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného nezpůsobuje.

[5] Dále se městský soud věnoval posouzení důvodnosti věcných námitek žalobce. Jako první se městský soud zabýval žalobcovým nesouhlasem s postupem služebních orgánů, které při výpočtu náhrady za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby dle § 118 zákona o vojácích z povolání nezahrnuly kázeňské odměny vyplacené žalobci.

[6] Městský soud odkázal na část třetí zákona o vojácích z povolání („*Občanská práva a vojenské kázeňské právo*“), konkrétně § 52 odst. 1, dle kterého *kázeňské odměny se udělují za příkladné plnění služebních povinností nebo za záslužné činy. Záslužným činem se rozumí zejména vykonání hrdinského skutku, projev statečnosti při záchraně života nebo majetku.* Kázeňská odměna přitom podle městského soudu nemusí být jenom peněžitá (jako tomu bylo u žalobce), ale může být i písemnou pochvalou, prominutím dřívějšího kázeňského trestu, jeho zahlazením nebo věcným darem, jak je vymezeno v § 52 odst. 2 téhož zákona. Výpočtu služebního platu a jeho složkám se naproti tomu z hlediska systematiky věnuje až

pokračování

část pátá zákona o vojácích z povolání („*Zabezpečení vojáků*“; Hlava I. „*Služební plat zákona o vojácích z povolání*“). Zde § 67 zakotvuje, z čeho se služební plat skládá, a sice ze služebního tarifu, výkonnostního příplatku, příplatku za službu v zahraničí, zvláštního příplatku, příplatku za zvýšenou odpovědnost, příplatku za služební pohotovost a odměny. Samotná definice odměny je upravena v § 68g zákona o vojácích z povolání. Z něj vyplývá, že odměnu lze udělit za splnění mimořádného nebo zvlášť významného služebního úkolu. Související ustanovení definují ostatní složky služebního platu. Z toho je podle městského soudu zřejmé, že kázeňská odměna je zařazena v té části zákona o vojácích z povolání, která s oceňováním práce vojáků nesouvisí, a náleží do domény kázeňského práva. Proto nejsou kázeňské odměny ani složkou služebního platu u vojáka, jak vyplývá z § 67 zákona o vojácích z povolání.

[7] Kromě systematiky zákona o vojácích z povolání bylo navíc podle městského soudu důležité zohlednit účel a povahu kázeňských odměn, kdy se jedná o ocenění za jakýkoli záslužný čin, za něco, co je projevem statečnosti či hrdinství a nemusí nutně souviset s výkonem vojenské služby. Naproti tomu „běžné“ odměny, které jsou složkou služebního platu, jsou nezbytně spjaty pouze s plněním služebních (pracovních) povinností vojáka. Do výpočtu se tedy zahrnuje jen hodnota, která s výkonem služby vojáka přímo souvisela. O tom svědčí i to, že (peněžité) kázeňské odměny jsou osvobozeny od daně z příjmů [§ 4 odst. 1 písm. n) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „*zákon o daních z příjmů*“)].

[8] Žalovaný proto podle městského soudu nepochybil, pokud kázeňské odměny žalobce do výpočtu náhrady nezahrnul. Městský soud tak odmítl argumentaci žalobce o materiální povaze kázeňských odměn a argumentaci, že veškeré odměny, které mu byly vyplaceny, mu byly přiznány jako odměny ve smyslu § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání. Podle městského soudu proto bylo irelevantní, jak (košatě) byly rozkazy velitele o kázeňských odměnách žalobci odůvodněny, a městský soud se proto jejich obsahem nezabýval. Podle městského soudu navíc žalovaný přiléhavě vyšel i z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2023, č. j. 10 As 237/2022-42, č. 4445/2023 Sb. NSS.

[9] Městský soud se neztotožnil ani s poukazem žalobce na služební příspěvek na bydlení a stabilizační příplatek, které mu byly před vznikem škody vypláceny a které měly být dle jeho mínění rovněž při výpočtu náhrady zohledněny. Městský soud v této souvislosti odkázal na podrobné a podle něj výstižné odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí (str. 7) a ve shodě se žalovaným zohlednil § 67 a § 68r zákona o vojácích z povolání. Dle těchto ustanovení se totiž nejedná o složky služebního platu, a proto se do průměrného služebního platu nezapočítávají. Nelze ani nevidět, že jsou tyto příspěvky upraveny v jiných částech zákona o vojácích z povolání, oproti služebnímu platu, který je upraven v části páté, hlavě I zákona o vojácích z povolání.

[10] V poslední části rozsudku se městský soud zabýval žalobcem namítaným nesprávným výpočtem náhrady v návaznosti na to, že žalobci nebyla vyplácena podpora v nezaměstnanosti. Zde žalobce namítl, že není namístě analogická aplikace § 271b zákoníku práce, neboť neměl v důsledku výsluhy po dobu své evidence uchazečů o zaměstnání nárok na podporu v nezaměstnanosti; měla mu tedy být kompenzována ztráta na služebním platu v celé výši, tj. bez započítání minimální mzdy.

[11] Městský soud k tomu opětovně připomněl znění § 118 zákona o vojácích z povolání, ale i účel náhrady za ztrátu na služebním platu. Jím je poskytnutí přiměřeného odškodnění poškozenému, který není schopen pro své zdravotní postižení v důsledku služebního úrazu dosahovat výdělek, jako tomu bylo před poškozením zdraví. Městský soud k tomu ověřil z obsahu spisového materiálu, že žalobce byl rozhodnutím přezkumné komise ze dne 21. 7. 2022 klasifikován neschopen k vojenské činné službě. Podle § 18 písm. h) zákona o vojácích z povolání služební poměr vojáka zaniká ztrátou zdravotní způsobilosti na základě rozhodnutí přezkumné komise. Dané zákonné ustanovení uvádí důvody zániku služebního poměru taxativně. Dnem nabytí právní moci rozhodnutí přezkumné komise o ztrátě zdravotní způsobilosti tak u žalobce došlo k zániku služebního poměru. Městský soud proto nepovažoval za nezákonný závěr žalovaného o tom, že právní mocí rozhodnutí přezkumné komise dnem 21. 7. 2022 žalobci zanikl služební poměr vojáka z povolání, neboť v něm žalovaný respektoval znění zákona o vojácích z povolání, který v § 18 výslovně stanoví podmínky, při jejichž splnění služební poměr zaniká. Uvedené vyplývá i z výnosu ředitele Agentury personalistiky Armády ČR ze dne 27. 7. 2022, sp. zn. 12522/2022. Jak ale správně konstatoval žalovaný (str. 4), je tento akt administrativně deklaratorním aktem, který sám služební poměr neukončuje, neboť ten zanikl splněním zákonem stanovených podmínek. Městský soud proto nemohl souhlasit ani s tvrzením žalobce, že do doby schválení výnosu (do dne 27. 7. 2022) plnil povinnosti vojáka z povolání.

[12] K námitce žalobce o jeho (ne)evidenci u úřadu práce po skončení neschopnosti výkonu služby městský soud ve shodě se žalovaným odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu. Z ní vyplývá obecný předpoklad pro nárok žalobce na náhradu za ztrátu na služebním příjmu, jímž je jeho aktivní snaha hledat si zaměstnání. Z obsahu správního spisu přitom neplyne, že by žalobce doložil takový stupeň zdravotní nezpůsobilosti (invalidity) svědčící o pozbytí pracovní způsobilosti, pro který by evidence v seznamu uchazečů o zaměstnání po něm nebyla požadována.

[13] Za tohoto skutkového stavu žalovaný podle městského soudu důvodně vyšel z právní úpravy rozhodné ke dni podání žádosti a vydání rozhodnutí služebních orgánů obou stupňů, a sice z § 118 odst. 3 zákona o vojácích z povolání, dle kterého pro poskytnutí náhrady za ztrátu na služebním platu podle odstavce 1 občanovi, který je po zániku služebního poměru veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, se použijí příslušná ustanovení zákoníku práce obdobně. Vycházel tedy z výslovného zákonného poukazu na obdobné užití § 271b odst. 3 zákoníku práce. Obdobné použití zákoníku práce je ostatně souladné i s judikaturou správních soudů, jak zmínil žalovaný (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2019, č. j. 5 Ad 7/2017-37). Ze stejných důvodů městský soud nemohl přisvědčit námitce žalobce stran výpočtu vyplácené náhrady z důvodu nevyplácení podpory v nezaměstnanosti.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[14] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále *stěžovatel*) kasační stížnost. Městský soud podle jeho názoru věc nesprávně právně posoudil a jeho rozsudek je rovněž nepřezkoumatelný. Namítá tedy kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[15] Stěžovatel v první řadě nadále nesouhlasí s nepřiznáním náhrady za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby za období od 22. 7. 2022 do 1. 8. 2022. Předpoklady vzniku dílčího nároku práva na náhradu škody, které musí být

pokračování

kumulativně splněny, jsou služební úraz, ztráta na výdělku a příčinná souvislost mezi služebním úrazem a ztrátou na výdělku, které byly splněny již od 22. 7. 2022. Aktivní žádost stěžovatele o evidenci v seznamu uchazečů o zaměstnání nemá na vznik jeho nároku žádný vliv. Judikatura, na kterou odkázal žalovaný i městský soud, nebyla přílehlavá.

[16] Stěžovatel ve své kasační stížnosti i nadále pokračuje v polemice ohledně toho, že služební orgány pochybily, pokud mu do výpočtu náhrady nezahrnuly odměny, které mu byly v rozhodném období vyplaceny. Stěžovatel přitom souhlasí s povahou a smyslem a účelem kázeňských odměn, včetně toho, že kázeňské odměny nejsou součástí (průměrného měsíčního) služebního platu. Přesto však od počátku (a stále) trvá na tom, že veškeré odměny, které mu byly vyplaceny v rozhodném období, mu byly přiznány jako odměny ve smyslu § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání (nikoli jako kázeňské odměny dle § 52 zákona o vojácích z povolání), byť tak v některých případech formálně služebními orgány evidovány nebyly.

[17] Stěžovatel v této souvislosti od počátku řízení upozorňuje, že uvedenou praxí vyplácení odměn dochází k trvalému zakrývání a disimulaci odměňování – namísto přiznávání odměn jako platových složek ve smyslu § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání jsou přiznávány kázeňské odměny, přestože pro ukládání kázeňských odměn dle § 52 odst. 2 písm. c) zákona o vojácích z povolání nejsou splněny podmínky. Tento způsob má zakrýt podfinancování řádných odměn, které by tvořily složku platu vojáka a promítaly se do jeho průměrného platu. Tomu odpovídá i stěžovatelův případ, kdy mu byly kázeňské odměny vypláceny v pravidelných intervalech (ať již čtvrtletně v roce 2021 či každý měsíc ve druhém čtvrtletí roku 2022) buď s žádným, či se zcela vágním odůvodněním; nikdy nebylo konkrétně specifikováno, o jaké „*mimořádné úkoly*“, které „*výtečně plnil*“, za což byl odměňován, by mělo jít.

[18] Žalovaný ve svém rozhodnutí potvrdil závěr o tom, že odměny udělené stěžovateli podle § 52 odst. 2 písm. c) zákona o vojácích z povolání byly i skutečně kázeňskými odměnami podle tohoto ustanovení. Stěžovatel nicméně v žalobě namítal, že tento skutkový stav, který vzal žalovaný za základ svého rozhodnutí, nemá oporu ve správním spisu. Podle stěžovatele nepostačuje pouhé konstatování žalovaného, že při posuzování charakteru odměny vyšel z výplatních pásek a z podkladů poskytnutých Agenturou finanční Ministerstva obrany. Žalovaný své rozhodnutí opřel o formální evidenci odměn, ačkoli stěžovatel konstantně upozorňoval, že jejich materiální charakter byl jiný. Ve správním spise není podle stěžovatele žádný podklad, ze kterého by vyplývalo, že i materiálně byly sporné odměny odměnami kázeňskými. Výplatní pásy reflektují formální evidenci odměn, výpisy ze zvláštního rozkazu velitele rovněž. Na materiální charakter odměn jako odměn kázeňských by ukazovalo odůvodnění zvláštních rozkazů velitele, které by uvádělo konkrétní způsob, kterým žalobce příkladně plnil služební povinnosti, jakým konkrétním hrdinským skutkem nebo projevem statečnosti při záchraně života nebo majetku si žalobce kázeňskou odměnu vysloužil. Z povahy věci není možné, aby stěžovatel prokazoval negativní skutečnost, tedy např. že v konkrétním měsíci nevykonal žádný hrdinský skutek. Rozhodnutí žalovaného bylo podle stěžovatele v tomto směru nepřezkoumatelné, případně žalovaný věc nesprávně posoudil.

[19] Městský soud pak namítané nedostatky ve svém rozsudku v zásadě posvětil, neboť pouze stručně odkázal na systematiku zákona o vojácích z povolání a účel a povahu

kázeňských odměn. Takové vypořádání stěžovatelovy polemiky bylo však dle stěžovatele nedostatečné, neboť nezohledňovalo věcnou povahu jeho argumentace. Nadto se městský soud ani nezabýval důkazy, na které stěžovatel odkazoval, neboť pouze konstatoval, že „je proto irelevantní, jak (košatě) byly rozkazy velitele o kázeňských odměnách žalobci odůvodněny, soud se proto jejich obsahem nezabýval“. Stěžovatel se však na soud obrátil primárně s nadějí, že se obsahem správního spisu, včetně důkazů, na které explicitně poukazoval, bude soud zaobírat, neboť předmětem sporu je nikoliv označení typu odměny, ale její vlastní povaha a charakter. Stěžovatel nikdy nerozporoval rozdíl mezi kázeňskými odměnami dle § 52 zákona o vojácích z povolání a odměnami, které naopak jsou součástí platu vojáka dle § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání. Upozorňoval však na materiální, resp. skutečnou povahu odměn, které byť označené jako „kázeňské“, měly charakter řádných odměn ve smyslu § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání, které tvoří složku platu vojáka (a promítaly by se tak do jeho průměrného platu).

[20] Stěžovatel rovněž považuje za nesprávný způsob, jakým se žalovaný, resp. městský soud vypořádal s jeho námitkami o nepřiléhavosti rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 10 As 237/2022-42 na projednávanou věc. Nejvyšší správní soud ve zmiňovaném rozsudku posuzoval výpočet výsluhových náležitostí vojáka po plánovaném odchodu do zálohy. Stěžovatel si je vědom praxe před rokem 1999, která umožňovala kázeňské odměny do výsluh započítávat, a tak docházelo k cílenému navyšování odměn u vojáků odcházejících do zálohy a tím i k účelovému navyšování výsluh. Tato praxe však byla vyloučena přijetím zákona o vojácích z povolání v roce 1999, kde se v § 143 vylučuje zahrnování kázeňských odměn do výpočtu výsluh. Naopak v § 118 zákona o vojácích z povolání, který se zabývá náhradou za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby, se tato praxe na rozdíl od výsluh nevylučuje.

[21] Obdobné podle stěžovatele platí v případě služebního příspěvku na bydlení a stabilizačního příplatku, které byly stěžovateli před vznikem úrazu vypláceny, a které by podle stěžovatele měly být rovněž zohledněny při výpočtu průměrného výdělku, a tedy určení výše náhrady. Výplata těchto příspěvků není podmíněna jakoukoliv zásluhou nebo zvláštní aktivitou a jedinou podmínkou je výkon služebního zařazení, tedy plnění služebního poměru. Tyto příplatky jsou vypláceny v pravidelné výši a jejich zvláštní postavení má spíše za úkol finančně ocenit vojáky, aniž by to zatížilo stát na přiznaných výsluhách. Skutečnost, že tyto položky vyplácené měsíčně všem vojákům z povolání nejsou daněny, není důvodem pro jejich vyloučení z výpočtu náhrady; jde pouze o projev daňové politiky státu „a nesvědčí o výhodě pro jejich příjemce“.

[22] Stěžovatel dále považuje rozsudek soudu za nesprávný ve vztahu k vadnému výpočtu náhrady v návaznosti na nevyplácení podpory v nezaměstnanosti; tím došlo ke zkrácení stěžovatele na jeho právech. Stěžovatel je toho názoru, že v projednávané věci není namístě ani analogická aplikace § 271b zákoníku práce. V případě stěžovatele nemůže dojít k aplikaci výpočtu náhrady za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby prostřednictvím fiktivního výdělku ve výši minimální mzdy, neboť stěžovatel v důsledku existence výsluh neměl po dobu své evidence v seznamu uchazečů o zaměstnání nárok na podporu v nezaměstnanosti. Stěžovateli by tedy měla být kompenzována ztráta na služebním platu v celé výši, tj. bez započítání minimální mzdy. S uvedenou námitkou se žalovaný v napadeném rozhodnutí nevypořádal vůbec a soud jeho nedostatečnou argumentaci přejal.

pokračování

[23] Ke kasační stížnosti se vyjádřil žalovaný, který navrhl její zamítnutí.

[24] Podle žalovaného stěžovatel žádným způsobem nedoložil své tvrzení o tom, že veškeré odměny, které mu byly uděleny v období červenec 2021 až červenec 2022, byly materiálně odměnami dle § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání. Své tvrzení stěžovatel opírá pouze o skutečnost, že odměny byly vypláceny pravidelně a toliko s vágním či žádným odůvodněním, přičemž stěžovatel v předmětném období nevykonával žádný hrdinský skutek. Dle § 52 odst. 1 zákona o vojácích z povolání platí, že kázeňské odměny se udělují za příkladné plnění služebních povinností nebo za záslužné činy. Žalovaný přitom netvrdí, že by stěžovateli byly kázeňské odměny udělovány za záslužné činy a zároveň ani z příslušných rozkazů velitele nevyplývá, že by se nemělo jednat o kázeňské odměny. Naopak z nich jasně vyplývá, že se jedná o peněžitý dar dle § 52 odst. 2 písm. c) zákona o vojácích z povolání, tedy o kázeňskou odměnu. Rovněž z výplatních pásek, kde je u všech těchto odměn uvedeno „káz.odměna“ vyplývá, že se nejedná o odměnu dle § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání. Jak již žalovaný v průběhu správního i soudního řízení uvedl, je na služebním orgánu, zda udělí vojákovi z povolání odměnu za splnění mimořádného služebního úkolu podle § 68g zákona o vojácích z povolání, anebo kázeňskou odměnu formou peněžitého daru dle § 52 odst. 2 písm. c) zákona o vojácích z povolání za příkladné plnění služebních povinností. V případě, že voják z povolání dostane odměnu ve formě kázeňské odměny, nepočítá se taková odměna do průměrného platu vojáka, zároveň se však jakožto peněžitý dar ani nedaní. Nelze tak tvrdit, že by volbou jedné z forem odměn byl voják poškozován. S ohledem na skutečnost, že žalobce žádným způsobem neprokázal, že by se v případě předmětných odměn mělo jednat o odměny dle § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání, a naopak z veškerých podkladů vyplývá, že se jednalo o kázeňské odměny, má žalovaný za to, že je tato námitka žalobce nedůvodná.

[25] K námitce stěžovatele, že i příspěvek na bydlení a stabilizační příspěvek měl být zohledněn při výpočtu průměrného platu, žalovaný odkázal na § 67 a 68r zákona o vojácích z povolání a § 353 odst. 1 zákoníku práce. Z těchto ustanovení podle žalovaného vyplývá, že vzhledem k tomu, že příspěvek na bydlení, stabilizační příspěvek ani kázeňská odměna nejsou složkou platu (§ 67 zákona o vojácích z povolání), nelze je zahrnout do výpočtu průměrného platu. Ani tato stěžovatelova námitka tedy není důvodná.

[26] Ke stěžovatelově námitce ohledně okamžiku vzniku škody a aplikace § 271b zákoníku práce žalovaný uvedl, že zákon o vojácích z povolání v § 118 odst. 3 stanoví, že pro poskytnutí náhrady za ztrátu na služebním platu podle odstavce 1 občanovi, který je po zániku služebního poměru veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, se použijí příslušná ustanovení zákoníku práce obdobně. Dle první věty § 271b zákoníku práce pak platí, že náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity podle odstavce 1 přísluší i zaměstnanci, který je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání; za výdělek po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání se považuje výdělek ve výši minimální mzdy platné v den prvního zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Stěžovatel nezpochybňuje odkaz v § 118 odst. 3 zákona o vojácích z povolání. Nezpochybňuje tedy aplikaci zákoníku práce. Zpochybňuje pouze aplikaci § 271b zákoníku práce z důvodu, že neměl nárok na podporu v nezaměstnanosti. Příslušná ustanovení ale nevylučují aplikaci § 271b u zaměstnanců, kteří nepobírají podporu v nezaměstnanosti. Zákoník práce naopak jednoznačně stanoví, že u zaměstnance, který je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání se za výdělek po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání

považuje výdělek ve výši minimální mzdy. Stěžovatel byl v rozhodné době veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, a tedy se za jeho výdělek považoval fiktivní výdělek ve výši minimální mzdy. Fakt, že nepobíral podporu v nezaměstnanosti, na věci nic nemění. Tato stěžovatelova argumentace tedy dle žalovaného také nebyla důvodná.

[27] Ke stěžovatelově námitce, že škoda mu vznikla již 22. 7. 2022, pak žalovaný uvedl následující. Z judikatury Nejvyššího soudu vyplývá, že podmínkou pro vznik nároku na náhradu za ztrátu na výdělku je aktivní snaha zaměstnance hledat si zaměstnání, spočívající alespoň v evidenci v seznamu uchazečů o zaměstnání. Žalobce sice tvrdí, že tato judikatura je nepřiléhavá, ale nepředkládá žádný argument, z jakého důvodu tomu tak má být. S ohledem na skutečnost, že snahu hledat si zaměstnání žalobce projevil až ke dni 2. 8. 2022, kdy se zaevidoval jako uchazeč o zaměstnání, mohla mu vzniknout škoda v souvislosti se služebním úrazem nejdříve až v tento den. Ani tato námitka tak nebyla důvodná.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[28] Kasační stížnost je **důvodná**.

K výroku I, kterým služební orgány zamítly stěžovatelův nárok na náhradu za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby v období od 22. 7. do 1. 8. 2022

[29] Úvodem svého právního hodnocení se Nejvyšší správní soud zaměřil na stěžovatelovu polemiku ohledně výroku I. prvostupňového rozhodnutí, kterým mu prvostupňový služební orgán nepřiznal náhradu za ztrátu na služebním platu po skončení pracovní neschopnosti výkonu služby za období od 22. 7. 2022 do 1. 8. 2022, neboť stěžovatel nebyl v uvedeném období veden v evidenci uchazečů o zaměstnání a ani nesdělil, že by mu v tom bránila nějaká překážka. S tím však stěžovatel i nadále nesouhlasí. Podmínky vzniku nároku na náhradu za ztrátu na služebním platu, které musí být kumulativně splněny, jsou dle jeho názoru služební úraz, ztráta na výdělku a příčinná souvislost mezi služebním úrazem a ztrátou na výdělku, které byly splněny již od 22. 7. 2022. Aktivní žádost stěžovatele o evidenci v seznamu uchazečů o zaměstnání nemá na vznik jeho nároku žádný vliv. Judikatura, na kterou odkázal žalovaný i městský soud, nebyla podle stěžovatele přiléhavá.

[30] Podle žalovaného je předpokladem pro nárok stěžovatele na náhradu za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby jeho aktivní snaha nalézt zaměstnání, což spočívá alespoň v jeho zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. V opačném případě by náhrada za ztrátu na služebním platu nahrazovala podporu v nezaměstnanosti, což odporuje jejímu smyslu a účelu. Nesnažil-li se podle žalovaného stěžovatel nalézt zaměstnání, nemůže mu být dorovnána ztráta na služebním platu, jelikož tato nesouvisí se služebním úrazem. Městský soud se s tímto právním názorem žalovaného ztotožnil, přičemž odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu citovanou žalovaným (rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 5 Ad 7/2017-37) a obdobné použití § 271b odst. 3 zákoníku práce podle § 118 odst. 3 zákona o vojácích z povolání (odst. 35 a 36 rozsudku městského soudu).

[31] S posouzením věci žalovaným, resp. městským soudem, Nejvyšší správní soud nesouhlasí. Tento okruh stěžovatelových kasačních námitek je podle Nejvyššího správního soudu důvodný.

pokračování

[32] Podle § 118 odst. 1 zákona o vojácích z povolání platí, že *náhrada za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby nebo při uznání invalidity se poskytne vojákovu v takové výši, aby spolu s jeho příjmem po služebním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání, s připočtením případného invalidního důchodu, který se poskytuje z téhož důvodu, se rovnala jeho průměrnému služebnímu plat před vznikem škody, nejvýše však ve výši dvacetinásobku minimální mzdy. Jestliže voják neměl před vznikem škody služební plat, považuje se za služební plat průměrný služební plat, kterého dosahují vojáci ve srovnatelném služebním zařazení.*

[33] Podle § 118 odst. 3 zákona o vojácích z povolání *pro poskytnutí náhrady za ztrátu na služebním platu podle odstavce 1 občanovi, který je po zániku služebního poměru veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, se použijí příslušná ustanovení zákoníku práce obdobně.*

[34] Podle § 271b odst. 3 zákoníku práce ve znění účinném do 31. 12. 2024 *náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity podle odstavce 1 přísluší i zaměstnanci, který je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání; za výdělek po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání se považuje výdělek ve výši minimální mzdy platné v den prvního zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Pobíral-li zaměstnanec před tím, než se stal uchazečem o zaměstnání, náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, přísluší mu tato náhrada po dobu zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání v takové výši, ve které mu na ni vzniklo právo za trvání pracovního poměru nebo právních vztahů založených dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr. Po skončení zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání se při výpočtu náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity postupuje u všech poškozených podle odstavce 1.*

[35] Úvodní sporná právní otázka tedy spočívá v tom, zda je ke vzniku nároku na přiznání uvedené náhrady nutné, aby byl stěžovatel, který po zániku služebního poměru vojáka z povolání neměl jiné zaměstnání, alespoň veden v evidenci uchazečů o zaměstnání.

[36] Úvodem tohoto okruhu kasačních námitek Nejvyšší správní soud konstatuje, že závěr, který přijali žalovaný a následně městský soud – tedy že stěžovatel musel být alespoň veden v evidenci uchazečů o zaměstnání – podle Nejvyššího správního soudu nevyplývá z rozsudků, na které žalovaný odkázal ve svém rozhodnutí, a se kterými se následně ztotožnil městský soud ve svém rozsudku. Konkrétně žalovaný ve svém rozhodnutí odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1029/2004, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2007, sp. zn. 21 Cdo 3003/2005, a rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 5 Ad 7/2017-37.

[37] Tak předně v rozsudku č. j. 5 Ad 7/2017-37 se městský soud zabýval odlišnou právní otázkou, která spočívala v tom, zda tehdejší žalobce po svém pracovním úrazu vykonával nové zaměstnání se zvýšeným pracovním úsilím, či nikoli. Žalovaný z tohoto rozsudku do svého rozhodnutí převzal závěr o analogické aplikaci zákoníku práce a jeho § 271b pro úpravu náhrady za ztrátu na služebním platu podle § 118 zákona o vojácích z povolání. Nejvyšší správní soud upozorňuje, že z takto obecného závěru o „analogické“ aplikaci zákoníku práce nevyplývá podmínka o nutnosti být veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Obdobná, resp. analogická, aplikace zákoníku práce na případy podle zákona o vojácích z povolání navíc vyplývá již jen ze samotného § 118 odst. 3, který Nejvyšší správní soud citoval výše (odst. [33] výše). Jedná se právě o výklad § 118 odst. 3 zákona o vojácích

z povolání ve spojení s § 271b odst. 3 zákoníku práce, ze kterého žalovaný i městský soud dovodili povinnost alespoň vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání. Takový závěr však podle Nejvyššího správního soudu z uvedených ustanovení neplyne.

[38] Zákon o vojácích z povolání i zákoník práce výslovně upravují pouze některé situace, které mohou ve spojení s poskytováním náhrady za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti nastat. Primární mechanismus celé náhrady je zakotven v § 118 odst. 1 zákona o vojácích z povolání, resp. shodně v § 271b odst. 1 zákoníku práce a spočívá v tom, že dotčené osobě se doplácí rozdíl mezi původním zaměstnáním (které vykonávala před vznikem pracovního úrazu) a zaměstnáním následným (které vykonává po vzniku pracovního úrazu). O takovou situaci se v daném případě ovšem nejedná, neboť jak již Nejvyšší správní soud opakovaně uvedl, stěžovatel po zániku služebního poměru v nyní sporném období od 22. 7. 2022 do 1. 8. 2022 nevykonával žádné zaměstnání a nedosahoval tedy žádný výdělek. I v takových případech však zákon výslovně stanoví, co se považuje za výdělek po pracovním úraze nebo po zjištění nemoci z povolání pouze pro některé situace, kdy zaměstnanec nedosahuje výdělek po pracovním úraze nebo po zjištění nemoci (srov. Novotný, Z. § 271b [Náhrada za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti]. In: Bělina, M., Drápal, L. a kol. *Zákoník práce*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 1180, marg. č. 21).

[39] O žádnou ze situací, jejichž posuzování by výslovně upravoval zákon o vojácích z povolání, resp. zákoník práce, se přitom v případě stěžovatele nejedná. Zároveň podmínka být veden v evidenci uchazečů o zaměstnání – pro účely poskytování náhrady za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti – nevyplývá ani z § 118 odst. 3 zákona o vojácích z povolání, která odkazuje na obdobné použití § 271b odst. 3 zákoníku práce, jak se mylně domnívá žalovaný i městský soud. Tato ustanovení pouze zakotvují, že náhrada za ztrátu na výděлку přísluší „i zaměstnanci“ (zákoník práce) či „občanovi“ (zákon o vojácích z povolání), který je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, přičemž pro tuto situaci dále předmětná ustanovení poskytují návod, jak má být náhrada za ztrátu na výděлку takovému zaměstnanci vypočítána. Podle Nejvyššího správního soudu však z tohoto ustanovení, které praví, že náhrada za ztrátu na výděлку náleží „i zaměstnanci“ vedenému v evidenci uchazečů o zaměstnání a dále upravuje výpočet náhrady v takovém případě, nelze vyvodit povinnost zaměstnance být veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, aby mu vznikl nárok na náhradu za ztrátu na výděлку.

[40] K tomuto závěru vedla Nejvyšší správní soud i skutečnost, že být veden v evidenci uchazečů o zaměstnání představuje toliko právo nezaměstnané osoby, nikoli její povinnost (k tomu srov. např. Doušová, B. *Úřad práce a uchazeč o zaměstnání*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, Kapitola 4–4.9 Zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání, s. 123). Zde je tedy třeba korigovat závěr prvostupňového služebního orgánu, který z § 26 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), vyvodil povinnost nezaměstnané osoby se do tří dnů registrovat v evidenci uchazečů o zaměstnání (s. 5 prvostupňového rozhodnutí). Navíc, jak Nejvyšší správní soud popíše v další části tohoto rozsudku (odst. [77] až [79] níže), stěžovateli kvůli jeho výsluhovému příspěvku nevznikl nárok na podporu v nezaměstnanosti, který zpravidla představuje největší motivaci osob pro registraci v evidenci uchazečů o zaměstnání. Proto lze do jisté míry pochopit postup stěžovatele, který se neregistroval do evidence uchazečů o zaměstnání bezprostředně po zániku služebního poměru, ale učinil tak až s desetidenním odstupem.

pokračování

[41] Jak již Nejvyšší správní soud nastínil výše, úprava náhrady ztráty na výdělku po skončení pracovní neschopnosti se v českém právním řádu objevuje v celé řadě právních předpisů (k tomu srov. odst. [26] až [30] rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 2. 2020, č. j. 1 As 322/2019-37, č. 4004/2020 Sb. NSS). Z úprav zakotvených v občanském zákoníku (§ 2963 odst. 1), zákoníku práce (§ 271b), zákoně č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění účinném do 31. 12. 2014 (§ 124), zákoně o vojácích z povolání (§ 118) a zákoně č. 361/2003 Sb., o příslušnících bezpečnostních sborů (§ 103) (dále jen „*zákon o příslušnících bezpečnostních sborů*“) pouze posledně jmenovaná úprava aktuálně obsahuje výslovné pravidlo, že po skončení služebního poměru náhrada za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě nenáleží, jestliže příslušník není výdělečně činný ani nepobírá invalidní důchod nebo není evidován v evidenci uchazečů o zaměstnání (srov. § 103 odst. 1 věta druhá zákona o příslušnících bezpečnostních sborů).

[42] Podle Nejvyššího správního soudu však podmínku povinnosti být veden alespoň v evidenci uchazečů o zaměstnání nelze analogicky aplikovat na úpravu obsaženou v zákoně o vojácích z povolání, a tedy ani na nynější spor. Z výše rekapitulovaných předpisů je totiž zřejmé, že pouze zákon o příslušnících bezpečnostních sborů tuto podmínku zakotvuje výslovně. Ostatní zákony, včetně zákona o vojácích z povolání i zákoníku práce, tuto podmínku výslovně nezakotvují (spíše ji užívají jako kritérium pro výpočet výše příslušné náhrady). Byť mezi zákonem o příslušnících bezpečnostních sborů a zákonem o vojácích z povolání lze jistě vyznat určité podobnosti, v nyní posuzovaném případě by se jednalo o analogickou aplikaci fakticky v neprospěch adresáta právní normy, neboť by na základě zákona o příslušnících bezpečnostních sborů byla i pro právní vztah posuzovaný na základě zákona o vojácích z povolání analogicky aplikovaná dodatečná podmínka povinnosti být veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, se kterou zákon o vojácích z povolání výslovně nepočítá. Navíc v oblasti práva upravující náhradu za ztrátu na výdělku, tedy fakticky v odškodňovacím právu. Z toho důvodu tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že na daný spor nelze analogicky aplikovat § 103 zákona o příslušnících bezpečnostních sborů, a naopak je třeba vyjít z civilní judikatury Nejvyššího soudu k § 271b zákoníku práce, který s právní úpravou obsaženou v § 118 zákona o vojácích z povolání vykazuje podobnosti, a na jehož obdobné užití § 118 zákon o vojácích z povolání ve svém odst. 3 sám odkazuje. Shodnost úprav obsažených v zákoně o vojácích z povolání a zákoníku práce a její v zásadě civilistický původ ostatně opakovaně potvrdily správní soudy včetně Nejvyššího správního soudu – srov. např. již výše cit. rozsudek městského soudu č. j. 5 Ad 7/2017-37, zejména odst. 10, či podrobně rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 322/2019-37, odst. [17] a [18] a dále odst. [26] až [30].

[43] Z výše uvedeného tedy plyne, že výslovná úprava dotčené otázky není zcela úplná ani v zákoníku práce, natož v zákoně o vojácích z povolání, avšak v daném případě je třeba podpůrně a analogicky aplikovat právě principy vyplývající pro danou problematiku ze zákoníku práce. Ostatně právě v této souvislosti je užitečné explicitně připomenout závěry vyjádřené v odst. 10 rozsudku městského soudu č. j. 5 Ad 7/2017-37, v jejichž rámci se městský soud dotkl problému neúplnosti zákona o vojácích z povolání a odkázal na potřebu širší analogické aplikace zákoníku práce, konkrétně jeho § 271b, resp. principů, které z něj vyvěrají: „*Soud považuje za vhodné předestlat, že při výkladu aplikovaného ustanovení § 118 odst. 1 zákona o vojácích z povolání nelze opomenout úmysl zákonodárce a celkovou koncepci předmětné zákonné úpravy. Ta je vyjádřena zejména v důvodové zprávě k návrhu zákona o vojácích z povolání ze dne 1. 2. 1999. Konkrétně k ustanovení § 118 důvodová zpráva uvádí, že:*

,V zásadě se přebírají instituty náhrady škody na zdraví doposud upravené v jiném právním předpisu (zákoníku práce), kam ani věcně nepatří.‘ *Byť tedy není v ustanovení § 118 zákona o vojácích z povolání explicitně vyjádřena zásada, že se při stanovení náhrady za ztrátu na služebním platu nepřiblíží k výdělku, kterého voják dosáhl zvýšeným pracovním úsilím, je na místě analogická aplikace příslušného ustanovení zákoníku práce, jež v rozhodném období upravilo institut náhrady za ztrátu na výdělku komplexně, a to ustanovení § 271b odst. 1 zákoníku práce“.*

[44] Z ustálené judikatury Nejvyššího soudu k náhradě za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti podle zákoníku práce naopak vyplývá, že předpoklady odpovědnosti zaměstnavatele vůči zaměstnanci za škodu vzniklou nemocí z povolání (která spočívá též ve ztrátě na výdělku po dobu pracovní neschopnosti) jsou nemoc z povolání, vznik škody a příčinná souvislost mezi nemocí z povolání a vznikem škody (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 4. 2024, sp. zn. 21 Cdo 3183/2023, odst. 3 i s citací další judikatury).

[45] Podle Nejvyššího soudu je tedy ke vzniku nároku na náhradu potřeba splnit uvedené tři podmínky; nikoli též nějakou podmínku čtvrtou, spočívající v povinnosti být veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. S ohledem na absenci výslovného pravidla o nutnosti být veden v evidenci uchazečů o zaměstnání v § 118 zákona o vojácích z povolání, na rozdíl od § 103 zákona o příslušnících bezpečnostních sborů, a analogického použití zákoníku práce a s ním spojené judikatury Nejvyššího soudu dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že pro vznik nároku na náhradu ztráty na výdělku po skončení pracovní neschopnosti podle § 118 zákona o vojácích z povolání je třeba splnit toliko výše uvedené tři podmínky, tak jak je vymezil Nejvyšší soud, nikoli další podmínku spočívající v povinnosti být veden v evidenci uchazečů o zaměstnání.

[46] V tomto směru lze výslovně odkázat na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2022, č. j. 21 Cdo 445/2022-156, dle jehož odst. 24 „[v]edení poškozeného zaměstnance, který nepracuje, v evidenci uchazečů o zaměstnání tak sice není předpokladem (podmínkou) vzniku práva tohoto zaměstnance na náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity (takový předpoklad vzniku práva na náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity ze zákona nevyplývá), ale projeví se z hlediska výše nároku poškozeného zaměstnance na tuto náhradu za ztrátu na výdělku, a to tím způsobem, že se za jeho výdělek po pracovním úrazu (bez dalšího) považuje výdělek ve výši minimální mzdy“ (zvýraznění doplnil NSS); shodně i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2022, č. j. 21 Cdo 2146/2021-752.

[47] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že opačný závěr – o povinnosti být alespoň veden v evidenci uchazečů o zaměstnání – nevyplývá z rozsudků Nejvyššího soudu, na které ve svém rozhodnutí odkázal žalovaný (rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1029/2004, a ze dne 8. 2. 2007, sp. zn. 21 Cdo 3003/2005). V rozsudku sp. zn. 21 Cdo 1029/2004 se Nejvyšší soud zabýval odlišnou právní otázkou spočívající v tom, zda hmotné zabezpečení uchazeče o zaměstnání, které je mu poskytováno podle zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, lze považovat za „výdělek po pracovním úraze“ ve smyslu § 195 odst. 1 zákoníku práce. Na tuto otázku Nejvyšší soud odpověděl záporně. V rozsudku sp. zn. 21 Cdo 3003/2005 se pak Nejvyšší soud zabýval snížením výše náhrady z důvodu, že se zaměstnanec odmítl podrobit rekvalifikaci. Nejvyšší soud v tomto rozsudku

pokračování

zdůraznil, že zaměstnanci poškozenému na zdraví nemocí z povolání má být uvedeným ustanovením odškodněna (nahrazena) jen taková ztráta na výdělku, která je způsobena snížením jeho pracovní způsobilosti, a tak jej odlišuje od ostatních zaměstnanců, kteří se uplatňují na trhu práce. Oba uvedené rozsudky se tedy týkají jiné problematiky a neobsahují závěr o tom, že by pro vznik nároku na náhradu ztráty na výdělku bylo třeba být veden v evidenci uchazečů o zaměstnání.

[48] Ve druhé části posouzení této právní otázky je ze strany Nejvyššího správního soudu nutné zodpovědět, jak však má být vypočtena náhrada ztrátu na výdělku v případě, jakým je stěžovatelův, tedy v situaci, kdy zaměstnanec nevykonává žádné nové zaměstnání, a proto neexistuje příjem, ze kterého by bylo možné vypočítat rozdíl mezi příjmem před a po úrazu. I k této dílčí otázce se žalovaný vyjádřil; přitom se žalovaný obával, že v případě, kdy neexistuje žádný následný příjem zaměstnance, muselo by se v takovém případě vycházet z nulové hodnoty zaměstnancova příjmu po úrazu. Za takové situace by podle žalovaného prostřednictvím náhrady za ztrátu na výdělku byl fakticky hrazen celý zaměstnancův příjem před úrazem (v takovém případě by totiž v abstraktní rovině výpočet vypadal: zaměstnancův plat před úrazem ve výši 100 – zaměstnancův plat po úrazu ve výši 0 = náhrada za ztrátu na výdělku ve výši 100).

[49] Ani s tímto závěrem Nejvyšší správní soud nesouhlasí.

[50] Rovněž na řešení podobných situací, jako je ta stěžovatelova, dává odpověď judikatura Nejvyššího soudu. V tomto směru Nejvyšší správní soud znovu odkazuje na již zmiňovaný rozsudek Nejvyššího soudu č. j. 21 Cdo 2146/2021-752, dle kterého „[j]estliže tedy poškozený zaměstnanec, který nepracuje, není (nebyl) veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, nelze při zjišťování jeho výdělku po poškození zdraví postupovat podle ustanovení § 371 odst. 3 zák. práce a za jeho výdělek po poškození zdraví (bez dalšího) považovat výdělek ve výši minimální mzdy. V takovém případě je třeba vycházet z pracovního potenciálu tohoto zaměstnance a zabývat se tím, jakou práci by tento zaměstnanec mohl (byl schopen) po poškození zdraví vzhledem ke svému zdravotnímu stavu vykonávat, kdyby se zapojil do práce (nebránila-li by mu ve výkonu práce situace na trhu práce), zda by tuto práci byl schopen vykonávat ve stanovené týdenní pracovní době 40 hodin, nebo jen v kratší pracovní době (na zkrácený pracovní úvazek), a jakého výdělku by při výkonu takové práce mohl dosahovat. I v tomto případě je však třeba brát v úvahu, že žádný zaměstnanec, který by byl – kdyby to umožňoval stav trhu práce – zaměstnán v pracovním poměru nebo v právním vztahu založeném některou z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, nemůže dosahovat nižší mzdy, platu nebo odměny z dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, než kolik činí minimální mzda (srov. § 111 odst. 1 větu první a druhou zák. práce)“ (zvýraznění doplnil NSS). Podobně se Nejvyšší soud vyjádřil také v odst. 25 rozsudku č. j. 21 Cdo 445/2022-156. V rozsudku sp. zn. 21 Cdo 1029/2004 Nejvyšší soud uvedl mj. že „odpovídá uvedeným požadavkům plně takový postup, který výdělek po pracovním úrazu určuje podle pravděpodobného výdělku, jehož by poškozený zaměstnanec dosáhl při práci, odpovídající jeho schopnostem, kvalifikaci a zdravotnímu stavu, již by prokazatelně vykonával [...] pravděpodobný výdělek je třeba současně stanovit ke dni, v němž zaměstnanec přestal vykonávat práci, rozhodnou pro určení jeho výdělku po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání (například po rozvázání pracovního poměru, po převedení na jinou méně placenou práci apod.). Uvedený postup je v souladu se zněním ustanovení § 195 odst. 1 zák. práce a nejlépe a v souladu se základními principy ovládajícími odškodňování pracovních úrazů vystihuje z hlediska ustanovení § 195 odst. 1 zák. práce rozhodné výdělkové poměry

postiženého zaměstnance“ (ke způsobu zjišťování pravděpodobného výdělku viz také např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2016, sp. zn. 21 Cdo 4325/2014, nebo ze dne 24. 4. 2019, sp. zn. 21 Cdo 95/2017).

[51] Z citovaných rozhodnutí Nejvyššího soudu tedy podle Nejvyššího správního soudu vyplývá, že výdělek zaměstnance po pracovním úrazu je třeba stanovovat způsobem odpovídajícím smyslu a účelu náhrady za ztrátu na výdělku, kterým je odškodnění snížení (omezení) nebo ztráty pracovní způsobilosti poškozeného zaměstnance a jeho neschopnosti dosahovat pro následky nemoci z povolání stejný výdělek jako před poškozením. Proto je zaměstnavatel povinen nahradit jen takovou škodu, která poškozenému zaměstnanci vznikla následkem pracovního úrazu (tj. v příčinné souvislosti s pracovním úrazem) a nelze přehlédnout, jestliže poškozený, ačkoliv v určité míře je schopen opatřit si příjem vlastní výdělečnou činností, se rozhodne této možnosti vůbec nevyužít, popřípadě nevyužije možnosti evidovat se jako uchazeč o zaměstnání.

[52] K takové situaci přitom došlo i posuzovaném případě, neboť stěžovatel po zániku služebního poměru vojáka z povolání dobrovolně nevykonával žádné zaměstnání, ani nebyl veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. V takové situaci odpovídá dle výše uvedeného smyslu a účelu náhrady za ztrátu na výdělku určit výdělek po pracovním úrazu podle pravděpodobného výdělku, jehož by poškozený zaměstnanec dosáhl při práci, odpovídající jeho schopnostem, kvalifikaci a zdravotnímu stavu, již by prokazatelně vykonával.

[53] Uvedené právní hodnocení lze podle Nejvyššího správního soudu shrnout do následujících závěrů:

- a) zákon o vojácích z povolání (§ 118) ani zákoník práce (§ 271b) nezakotvují pro vznik nároku na náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti povinnost být veden v evidenci uchazečů o zaměstnání;
- b) pro vznik nároku je podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu nutné kumulativně splnit tři podmínky, spočívající v nemoci z povolání, vzniku škody a příčinné souvislosti mezi nemocí z povolání a vznikem škody;
- c) být veden v evidenci uchazečů o zaměstnání není povinností nezaměstnané osoby, ale pouze jejím právem. V případě, kdy po skončení původního zaměstnání je tato osoba ze své vůle dobrovolně nezaměstnaná a ani nevyužije možnost být vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, již nelze uvažovat o příčinné souvislosti mezi tímto stavem a nemocí z povolání, proto bývalý zaměstnavatel není povinen nahradit dané osobě tuto újmu;
- d) pro výpočet stěžovatelovy náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti je tedy třeba vyjít z pravděpodobného výdělku, jehož by poškozený zaměstnanec dosáhl při práci, odpovídající jeho schopnostem, kvalifikaci a zdravotnímu stavu, již by prokazatelně vykonával.

[54] Uvedené závěry dle Nejvyššího správního soudu představují zákonné posouzení zde sporné právní otázky. Stěžovateli vznikl nárok na náhradu již ukončením služebního poměru v důsledku jeho nezpůsobilosti k dalšímu výkonu služby dne 22. 7. 2022 bez ohledu na to, zda byl veden v evidenci uchazečů o zaměstnání (jak nesprávně vyložil žalovaný i městský soud). Zároveň je třeba vzít v potaz, že po zániku služebního poměru zůstal stěžovatel dobrovolně nezaměstnaný a rovněž nevyužil ani možnost evidovat se jako

pokračování

uchazeč o zaměstnání. V takové situaci je třeba zohlednit smysl a účel předmětné náhrady spočívající v náhradě ztráty, která stěžovateli vznikla v důsledku ztráty nebo snížení jeho pracovní způsobilosti. Výpočet náhrady tedy nebude spočívat v rozdílu mezi stěžovatelovým služebním platem před zánikem služebního poměru a nulou, neboť stěžovatel po zániku služebního poměru nedosahoval žádného výdělku, jak se obával žalovaný, ale v rozdílu mezi stěžovatelovým služebním platem před zánikem jeho služebního poměru a pravděpodobným výdělkem, kterého by stěžovatel s ohledem na jeho pracovní způsobilost byl schopen dosáhnout.

K výroku II, kterým služební orgány přiznaly stěžovateli nárok na náhradu za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby za období od 2. 8. 2022 do 31. 12. 2022

[55] Veškerá další stěžovatelova polemika již směřuje vůči výroku II. prvostupňového rozhodnutí, kterým byla stěžovateli přiznána náhrada za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti k výkonu služby dle § 118 zákona o vojácích z povolání za období od 2. 8. 2022 do 31. 12. 2022. Stěžovatel se přitom domnívá, že mu byla náhrada přiznána v nesprávné výši, neboť mu do jejího výpočtu služební orgány nezapočítaly veškeré odměny, příspěvek na bydlení a stabilizační příspěvek. Navíc z důvodu toho, že neměl v důsledku výsluhy nárok na podporu v nezaměstnanosti, mu neměla být náhrada krácena o fiktivní výdělek ve výši minimální mzdy.

[56] Podstatná část stěžovatelovy kasační argumentace směřuje k tomu, že služební orgány pochybily, pokud mu do výpočtu náhrady nezahrnuly i veškeré odměny, které byly stěžovateli v rozhodném období (od července 2021 do července 2022) vyplaceny. Veškeré odměny byly podle stěžovatele materiálně odměnami dle § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání, byť tak v některých případech formálně služebními orgány vykazovány nebyly. Stěžovatel v této souvislosti od počátku řízení upozorňuje, že uvedenou praxí vyplácení odměn dochází u jeho útvaru k trvalému zakrývání a disimulaci odměňování namísto přiznávání odměn jako platových složek ve smyslu § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání. Přiznávají se tak kázeňské odměny, přestože pro ukládání kázeňských odměn dle § 52 odst. 2 písm. c) zákona o vojácích z povolání nejsou splněny podmínky. Toto jednání má zakrýt podfinancování řádných odměn, které by tvořily složku platu vojáka a promítaly by se do jeho průměrného výdělku. Tomu odpovídá i stěžovatelův případ, neboť mu byla kázeňská odměna vyplácena v pravidelných intervalech (ať již čtvrtletně v roce 2021 či každý měsíc ve druhém čtvrtletí roku 2022) buď s žádným, či se zcela vágním odůvodněním, kdy nikdy nebylo konkrétně specifikováno, za co kázeňské odměny obdržel. Žalovaný i městský soud však vyšli pouze ze systematiky zákona o vojácích z povolání, účelu kázeňských odměn a formálního vykazování stěžovatelových odměn jako kázeňských. Nezabývaly se však skutečnou povahou odměn, na kterou stěžovatel konstantně upozorňoval. Rovněž podle stěžovatele nebyly dostatečně vypořádány jeho námitky ohledně nepřiléhavosti rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 10 As 237/2022-42 na danou věc.

[57] Rovněž ohledně tohoto okruhu kasačních námitek dává Nejvyšší správní soud stěžovateli (částečně) za pravdu v tom smyslu, rozsudek městského soudu a předtím již rozhodnutí žalovaného jsou v této části nezákonné, neboť jsou postaveny na čistě formálním pojetí problematiky odměn a kázeňských odměn.

[58] V zásadě shodnou argumentaci jako v kasační stížnosti uvedl stěžovatel již v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí a následně i v žalobě adresované městskému soudu.

[59] Žalovaný k tomu ve svém rozhodnutí vyšel ze stěžovatelových výplatních pásek, podkladů poskytnutých Agenturou finanční Ministerstva obrany a výpisů z rozkazů velitele, ze kterých podle žalovaného jednoznačně vyplynulo, že se jednalo o kázeňské odměny. S touto argumentací se městský soud ve svém rozsudku ztotožnil, kdy navíc odkázal na systematiku zákona o vojácích z povolání a smysl a účel kázeňských odměn (odst. 25 až 27 rozsudku městského soudu). Naproti tomu bylo podle městského soudu irelevantní, jak byly rozkazy velitele o kázeňských odměnách stěžovateli odůvodněny a městský soud se odmítl zabývat jejich obsahem. Rovněž městský soud „odmítl tvrzení žalobce o materiální stránce kázeňských odměn a tvrzení, že veškeré odměny, které mu byly vyplaceny, mu byly přiznány jako odměny ve smyslu § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání“ (odst. 28 rozsudku městského soudu). Stěžovatelovo tvrzení o materiální stránce kázeňských odměn však městský soud odmítl pouze výše uvedeným zcela stručným a obecným způsobem, aniž by vysvětlil, co ho k tomu vedlo.

[60] Žalovaný i městský soud podle Nejvyššího správního soudu vyšli toliko z formálního vykázaní stěžovatelových odměn jako odměn kázeňských, aniž by se však zabývali jejich skutečnou povahou. Právě k tomu však, jak Nejvyšší správní soud výše popsal, směřovala po celou dobu daného sporu stěžovatelova polemika a stěžovatel tedy podle Nejvyššího správního soudu důvodně namítá, že jeho argumentace prozatím nebyla řádně vypořádána. Stěžovatel navíc konstantně upozorňuje i na skutečnost, že přiznané odměny byly naprosto minimálně odůvodněny; pouze na základě formálních výkazů z nich nelze vyčíst, o jaký druh odměn se jednalo. I v tomto dává Nejvyšší správní soud stěžovateli za pravdu, neboť ze záznamu o stěžovatelových odměnách a trestech a výpisu ze zvláštního rozkazu velitele založených ve správním spisu vyplývá, že stěžovatelovy odměny byly konstantně odůvodňovány pouze jako odměny za „výtečné plnění mimořádných úkolů“. Žádné další odůvodnění přitom uvedené záznamy neobsahují. Ohledně takového odůvodnění Nejvyšší správní soud konstatuje, že je na pomezí mezi kázeňskými odměnami podle § 52 odst. 1 zákona o vojácích z povolání, které se podle zákona udělují mj. za *příkladné plnění služebních povinností*, nebo mezi odměnami podle § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání, které se podle zákona udělují za *splnění mimořádného nebo zvlášť významného služebního úkolu*. Nejvyšší správní soud tedy dává stěžovateli za pravdu, že bez hlubšího přezkumu, a především zodpovězení skutečného obsahu nyní sporných odměn, nelze uzavřít, o jaké odměny se v tomto případě jednalo.

[61] K uvedenému však Nejvyšší správní soud dodává, že tím nijak nepředjímá další rozhodování žalovaného v tom smyslu, jak má dané odměny vyhodnotit (zda jako kázeňské, nebo jako „běžné“). K tomu toliko nastiňuje následující úvahy, které budou vodítkem pro další rozhodování žalovaného.

[62] Předně je třeba zmínit nenárokový charakter kázeňských odměn. Jak uvedl Ústavní soud v odst. 11 svého usnesení ze dne 11. 6. 2015, sp. zn. III. ÚS 838/15, „[m]ožnost udělit kázeňskou odměnu dle [§ 52 zákona o vojácích z povolání] nepředstavuje veřejné subjektivní právo, kterého by se mohl stěžovatel domáhat, na přiznání takové odměny není právní nárok“. V odst. 12 Ústavní soud pokračoval tak, že dodal, že „[p]rávní nárok na kázeňskou odměnu vzniká teprve jejím udělením, nelze o něm rozhodnout na žádost, což plyne i z povahy kázeňské

pokračování

odměny jakožto mimořádného ocenění vojáka za činnost či skutky, o jehož udělení se dle názoru Ústavního soudu ani žádat nehodí“. Ústavní soud v tomto kontextu (v témže usnesení) dovodil, že „[n]ení-li zde však veřejné subjektivní právo na přiznání odměny stěžovateli, resp. odpovídající povinnost služebního orgánu o takové odměně rozhodnout v řízení ve věcech služebního poměru (srov. § 145 zákona o vojácích z povolání), povinnost rovného přístupu je možné primárně namítat toliko v rámci žádosti či stížnosti vojáka ve smyslu § 153 zákona o vojácích z povolání“. V případě domnělého nerovného zacházení při udělování kázeňských odměn se nelze bránit ve správním soudnictví; obrana je možná toliko civilní žalobou „uplatněnou na základě aplikace § 10 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)“ (odst. 14 citovaného usnesení; ke shodným závěrům viz Skoruša, L., Jílek, L. § 52 Kázeňské odměny. In: Skoruša, L., Daněk, J. a kol. *Zákon o vojácích z povolání: Komentář*. Wolters Kluwer. Dostupný v systému ASPI pod ASPI ID: KO221_1999CZ; stav k 28. 2. 2021).

[63] Podobně je tomu také u odměn ve smyslu § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání, resp. dle § 68g téhož zákona. I v jejich případě jde o nenárokový institut; konkrétně o nenárokovou složku služebního platu. Ani ony nejsou poskytovány pravidelně za standardní výsledky služby a lze je poskytovat pouze jako mimořádné, za splnění určitých konkrétních mimořádných nebo zvlášť významných služebních úkolů. To by mělo být konkretizováno v písemném návrhu na přiznání odměny nebo v rozhodnutí služebního orgánu o jejím udělení. Také zde je třeba vyloučit diskriminaci při odměňování (k závěrům uvedeným v tomto odstavci viz Svátek, M. § 68g Odměna. In: lit. cit v odst. [62] výše).

[64] Z uvedeného je zjevné, že kategorie *kázeňské odměny* a *odměny* se do značné míry prolínají. Důvody pro jejich udělení se přinejmenším podobají. Dle § 52 odst. 1 zákona o vojácích z povolání se kázeňské odměny *uděluji za příkladné plnění služebních povinností nebo za záslužné činy. Záslužným činem se rozumí zejména vykonání hrdinského skutku, projev statečnosti při záchraně života nebo majetku*. Dle § 68g zákona o vojácích z povolání *za splnění mimořádného nebo zvlášť významného služebního úkolu lze vojákovu poskytnout odměnu*. Rozdíl zde spočívá předně v tom, že kázeňské odměny lze udělit také za jednání, které nespadá do výkonu služby a nejsou dle zákona vázány na splnění konkrétního „mimořádného nebo zvlášť významného služebního úkolu“. Obě kategorie jsou nenárokové a nárokovými se stanou až jejich přiznáním (přiměřeně viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 11. 2004, sp. zn. 21 Cdo 537/2004). Další rozdíl mezi nimi představuje právě to, na co poukazuje stěžovatel, a sice že odměny dle § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání představují součást služebního platu, zatímco kázeňské odměny ne; kázeňské odměny jsou dle § 4 odst. 1 písm. m) zákona o daních z příjmů osvobozeny od daně [dříve dle § 4 odst. 1 písm. n) citovaného zákona] (ve svém rozhodnutí žalovaný zmínil, že kázeňské odměny se nezapočítávají do výdělku pro účely důchodového pojištění a ani jiné účely). Všechny tyto skutečnosti mají za následek, že v praxi může být složité rozhodnout a rozlišit, zda má (či měla) být udělena odměna, nebo kázeňská odměna; zároveň to může být pro vojáka z povolání důležité z platového hlediska.

[65] Dále není ze zákona o vojácích z povolání na první pohled zřejmá ani povaha „rozhodnutí“ o udělení kázeňské odměny nebo poskytnutí odměny a jejich procesní režim. Dle § 144 odst. 2 písm. l) a m) zákona o vojácích z povolání, v účinném znění, se totiž na udělení kázeňské odměny ani na poskytnutí odměny podle § 68g nevztahuje „ustanovení o řízení ve věcech služebního poměru“ (s účinnosti do 30. 9. 2023 ustanovení § 145 odst. 1 zákona

o vojácích z povolání *a contrario*). Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 281/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (a který novelizoval i zákon o vojácích z povolání), k tomu uvádí, že v případech upravených v § 144 odst. 2 zákona o vojácích z povolání „*se nepostupuje podle správního řádu a nevychází se správní rozhodnutí ani personální rozkaz ale pouze organizační neformální rozhodnutí služebního orgánu*“. Zákon tedy nepředvídá možnost podání odvolání proti takovému rozhodnutí; v případě „nespokojenosti“ vojáka z povolání se nabízí jako prostředek nápravy spíše obecná žádost nebo stížnost podle § 153 zákona o vojácích z povolání (srov. závěry Ústavního soudu v usnesení sp. zn. III. ÚS 838/15, jak byly citovány výše v odst. [62]).

[66] Naopak proces rozhodování o kázeňském trestu je formalizovaný, včetně otázky opravných prostředků a není důvod pochybovat o jeho povaze jako správního rozhodnutí [viz § 54 a násl. a § 145 odst. 1 písm. o) zákona o vojácích z povolání].

[67] Tím se „rozhodování“ o kázeňských odměnách (a odměnách) blíží svou povahou například k rozhodování o jiném disciplinárním institutu, a to sice kázeňské odměně dle § 46 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve spojení s § 57 odst. 1 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody). Naopak se liší od kázeňských odměn podle § 49 zákona o příslušnících bezpečnostních sborů; v tomto zákoně totiž jeho § 171 nevylučuje rozhodování o udělení kázeňské odměny z řízení ve věcech služebního poměru (bližší Blahut, A. § 49 Kázeňské odměny. In: Chrobák, J., Blahut, A., Kulháněk, J., Vodička, S. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: Praktický komentář*. Wolters Kluwer. Dostupný v systému ASPI pod ASPI ID: KO361_2003CZ.; stav k 1. 7. 2019).

[68] Úvahy rozvedené v odst. [62] až [67] tohoto rozsudku uvedl Nejvyšší správní soud s přihlédnutím k tomu, že v dalším řízení se bude muset žalovaný podrobněji věnovat materiální povaze odměn/kázeňských odměn, které byly stěžovateli přiznány/uděleny. Učiní tak v kontextu jejich nenárokovosti. Zároveň by v tomto kontextu měl rozvést svou stručnou zmínku o tom, že stěžovatel v době udělení deklarovaných kázeňských odměn postup při jejich udělování nijak nerozporoval tím, že by například trval na jejich zahrnutí do služebního platu a následném zdanění. Bude tak na žalovaném, aby případně rozvedl, že stěžovatel již nemůže v řízení o přiznání náhrady za ztrátu na služebním platu rozporovat akt mající povahu rozhodnutí (byť ne rozhodnutí ve smyslu správního řádu – viz odst. [65] –, tak případně rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s.). Žalovaný v těchto souvislostech vezme v úvahu také povahu stížnosti (resp. žádosti) dle § 153 zákona o vojácích z povolání, jakožto prostředku nápravy, a zda jej stěžovatel měl a mohl využít. Nabízí se též úvaha o tom, zda stěžovatelova argumentace o materiální povaze (kázeňských) odměn není projevem zneužití práva za situace, kdy by stěžovatel trval na tom, že jde o odměnu ve smyslu § 68g zákona o vojácích z povolání, ale zároveň čerpal výhody z toho, že kázeňská odměna dle § 52 zákona o vojácích z povolání nepodléhá zdanění. Je přitom předčasné, aby se danými otázkami zabýval Nejvyšší správní soud za situace, kdy se stěžovateli nedostalo přezkoumatelné úvahy k jeho odvolacím (resp. i žalobním námitkám).

[69] V čem však Nejvyšší správní soud se stěžovatelem nesouhlasí, je údajné nepřiléhavé použití závěrů vyslovených v rozsudku č. j. 10 As 237/2022-42 na jeho případ. Ačkoli rozsudek desátého senátu Nejvyššího správního soudu se týkal výpočtu výsluhové

pokračování

příspěvku, a nikoli náhrady za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby jako v nynějším případě, jsou jeho závěry i podle Nejvyššího správního soudu použitelné na posuzovanou věc. Desátý senát dospěl v citovaném rozsudku k závěru, že kázeňské odměny se do průměrného měsíčního hrubého služebního platu při výpočtu výsluhové příspěvku nezapočítávají – srov. část III.B rozsudku, odst. [14] až [29]. Byť se jedná o odlišné instituty, jsou závěry rozsudku desátého senátu podle Nejvyššího správního soudu pro jejich shodné rysy použitelné i na nynější věc – tedy na náhradu za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby.

[70] Stěžovatel se navíc mylí, pokud namítá, že podle § 143 zákon o vojácích z povolání vylučuje zahrnování kázeňských odměn do výpočtu výsluh, ale naopak v případě § 118 zákona o vojácích z povolání, který se zabývá náhradou za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby, se tato praxe nevylučuje. I s tímto argumentem se však vypořádal desátý senát Nejvyššího správního soudu v odkazovaném rozsudku č. j. 10 As 237/2022-42, kde uvedl: „Kázeňské odměny naopak § 143 odst. 3 nebo 4 zákona o vojácích z povolání nezmiňuje ani je jinak z výpočtu nevylučuje. Systematika zákona o vojácích z povolání však jasně směřuje k tomu, že kázeňské odměny nejsou pro výpočet výsluhového příspěvku nijak významné. Výsluhový příspěvek se počítá z průměrného platu. Kázeňská odměna je ale zařazena v části, která s oceňováním práce vojáků nesouvisí. Kázeňská odměna patří do domény kázeňského práva. Kázeňské odměny proto nejsou ani složkou služebního platu vojáka (§ 67 zákona o vojácích z povolání). Bylo by tak nelogické, aby se z nich počítal výsluhový příspěvek, který se vypočítává právě z (některých) složek služebního platu. [...] Právě uvedené vysvětluje, proč zákon výslovně nevylučuje kázeňské odměny z výpočtu výsluhového příspěvku. Jelikož výsluhový příspěvek se vypočítává pouze ze služebního platu vojáka, zákon logicky vylučuje jen ty složky, které by jinak pod služební plat spadly. Není nutné (a naopak by to zákon ještě více znepráhlednilo), aby zákonodárce výslovně vylučoval i všechny jiné myslitelné či nemyslitelné finanční kompenzace, které však služebním platem nejsou“ (odst. [21] a [22] rozsudku desátého senátu).

[71] K tomuto okruhu kasačních námitek tedy Nejvyšší správní soud souhrnně uzavírá, že souhlasí se závěrem žalovaného, aprobovaným městským soudem, podle kterého se kázeňské odměny podle § 52 odst. 2 písm. c) zákona o vojácích z povolání nemají zahrnovat do průměrného služebního platu v rámci výpočtu náhrady za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby. Naopak odměny podle § 67 písm. g) zákona o vojácích z povolání se do průměrného služebního platu v rámci výpočtu zahrnují. Žalovaný však s ohledem na výše předestřenou podstatu stěžovatelovy argumentace musí řádně posoudit, o jaké odměny se v materiálním slova smyslu v jeho případě jednalo. Tomuto požadavku prozatím žalovaný podle Nejvyššího správního soudu, jak již bylo uvedeno výše, nedostál.

[72] Shodným přístupem, jako posoudil desátý senát Nejvyššího správního soudu nezahrnutí kázeňských odměn do výpočtu výsluhové příspěvku, je podle Nejvyššího správního soudu třeba posoudit i stěžovatelem namítané nezahrnutí služebního příspěvku na bydlení a stabilizačního příplatku do výpočtu náhrady za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby.

[73] Žalovaný a následně i městský soud dospěli k závěru, že uvedená plnění se do výpočtu započítávat nemají, neboť podle § 67 zákona o vojácích z povolání nejsou složkou služebního

platu vojáka z povolání, a proto se do průměrného služebního platu nezapočítávají. Nelze ani nevidět, že jsou tyto příspěvky upraveny v jiných částech zákona o vojácích z povolání, oproti služebnímu platu, který je upraven v části páté, hlava I (odst. 30 rozsudku městského soudu).

[74] S tímto právním posouzením Nejvyšší správní soud souhlasí a opět přiměřeně odkazuje na závěry citovaného rozsudku desátého senátu. Ten na základě nezakotvení kázeňských odměn jako složky služebního platu v § 67 zákona o vojácích z povolání, jejich odlišného systematického zařazení a smyslu a účelu (oproti „běžným“ odměnám) dospěl k nemožnosti zahrnutí kázeňských odměn do výpočtu průměrného služebního platu. Shodné závěry platí i pro služební příspěvek na bydlení a stabilizační příspěvek, které tedy podle Nejvyššího správního soudu správně nebyly zahrnuty do výpočtu stěžovatelovy náhrady za ztrátu na služebním platu po skončení neschopnosti výkonu služby.

[75] Konečně v posledním okruhu kasačních námitek stěžovatel namítl nesprávný výpočet náhrady i z důvodu, že mu nebyla vyplácena podpora v nezaměstnanosti. Pro tuto odlišnost nebyla podle stěžovatele namíste analogická aplikace § 271b zákoníku práce, neboť neměl v důsledku výsluhy po dobu své evidence uchazečů o zaměstnání nárok na podporu v nezaměstnanosti; měla mu tedy být kompenzována ztráta na služebním platu v celé výši, tj. bez započítání minimální mzdy.

[76] Městský soud i v rámci této kasační námítky souhlasil s postupem žalovaného a konstatoval, že služební orgány ve stěžovatelově případě v rámci výpočtu jeho náhrady správně pracovaly s minimální mzdou (odst. 36 rozsudku městského soudu). S tímto posouzením Nejvyšší správní soud souhlasí a ani tento okruh kasačních námitek tedy není důvodný.

[77] Podle § 39 odst. 2 písm. c) zákona o zaměstnanosti *nárok na podporu v nezaměstnanosti nemá uchazeč o zaměstnání, kterému vznikl nárok na výsluhový příspěvek podle zvláštních právních předpisů a tento příspěvek je vyšší než podpora v nezaměstnanosti, která by uchazeči o zaměstnání náležela, pokud by neměl nárok na výsluhový příspěvek*. Právě o tuto situaci se jednalo ve stěžovatelově případě a stěžovatel tedy kvůli výsluhovému příspěvku neměl nárok na podporu v nezaměstnanosti. Smyslem a účelem tohoto ustanovení je podle Nejvyššího správního soudu evidentně zamezit dvojímu vyplácení finančních plnění v případech, kdy bývalý zaměstnanec pobírá výsluhový příspěvek.

[78] Proto i podle Nejvyššího správního soudu služební orgány postupovaly v souladu se zákonem, pokud v případě, kdy stěžovatel byl veden v evidenci uchazečů o zaměstnání (tedy v období od 2. 8. 2022), aplikovaly na výpočet jeho náhrady za ztrátu na výdělků postup uplatňující se právě v případě zaměstnanců vedených v evidenci uchazečů o zaměstnání, ačkoli stěžovatel v rámci vedení v této evidenci nepobíral podporu v nezaměstnanosti. Rozhodnou pro takový postup byla právě skutečnost, že stěžovatel byl veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, lhotejno, že v jeho případě z důvodu pobírání výsluhového příspěvku nepobíral podporu v nezaměstnanosti. V případě, kdy stěžovatel pobíral výsluhový příspěvek a z toho důvodu se mu nevyplácela podpora v nezaměstnanosti, by postup, kterého se domáhá stěžovatel (tedy že se na něj nemělo vůbec nahlížet jako na osobu vedenou v evidenci uchazečů a výpočet jeho náhrady za ztrátu na výdělků se měl provést z celé ztráty jeho platu bez započítání minimální mzdy), odporoval výše popsanému

pokračování

vztahu mezi výsluhovým příspěvkem a podporou v nezaměstnanosti, neboť by přehlížel skutečnost, že stěžovatel nepobíral podporu v nezaměstnanosti právě proto, že pobíral výsluhový příspěvek. Poskytování výsluhového příspěvku totiž patří mezi jednu z povinností státu při zabezpečení vojáka po zániku služebního poměru (srov. § 131 zákona o vojácích z povolání) a v jistém slova smyslu se tedy shoduje s podporou v nezaměstnanosti; proto ostatně zákon o zaměstnanosti zakotvuje (jak Nejvyšší správní soud již výše popsal), že voják po zániku služebního poměru nemůže pobírat obě finanční plnění současně.

[79] Nejvyšší správní soud k tomuto okruhu kasačních námitek tedy shrnuje, že stěžovatel byl od 2. 8. 2022 prokazatelně veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Současně s tím pobíral výsluhový příspěvek, kvůli kterému neměl nárok na podporu v nezaměstnanosti. Proto i Nejvyšší správní soud souhlasí s názorem, že služební orgány postupovaly v souladu se zákonem, pokud na stěžovatelův případ aplikovaly postup pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělků zaměstnanců vedených v evidenci uchazečů o zaměstnání, lhotejso, že stěžovatel nepobíral podporu v nezaměstnanosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[80] Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a proto zrušil rozsudek krajského soudu (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). S ohledem na důvody zrušení rozsudku zrušil Nejvyšší správní soud i rozhodnutí žalovaného. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. pak vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný je vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (zejména odst. [45] až [46], [50] až [54], [60] a [68]).

[81] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Žalovaný právo na náhradu nákladů řízení nemá, neboť ve věci neměl úspěch. Stěžovatel naopak úspěšný byl, proto mu náhrada nákladů řízení náleží (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[82] Stěžovatelovy náklady v řízení o žalobě spočívaly v soudním poplatku za žalobu ve výši 3 000 Kč a odměně advokáta za dva úkony právní služby: příprava a převzetí zastoupení a sepsání žaloby (§ 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), tj. v této věci 2 × 3 100 Kč + paušální částku 2 × 300 Kč [§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve znění účinném do 31. 12. 2024]. Odměna v řízení před městským soudem tak dohromady činila 6 800 Kč. Protože je advokát plátcem DPH (§ 14a advokátního tarifu), jeho odměna se podle § 57 odst. 2 s. ř. s. zvyšuje o 21 % z částky 6 800 Kč, tedy o 1 428 Kč. Náklady řízení před městským soudem celkově představovaly částku ve výši 3 000 Kč + 8 228 Kč, tedy částku 11 228 Kč.

[83] V řízení o kasační stížnosti se jednalo o soudní poplatek ve výši 5 000 Kč a odměnu advokáta za jeden úkon právní služby: sepsání kasační stížnosti, tj. 1 × 4 620 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 5 a § 7 bodem 5 advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2025), k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 1 × 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu, opět ve znění účinném od 1. 1. 2025). Zástupce stěžovatele je plátcem DPH, proto se odměna a náhrada hotových výdajů zvyšují o částku odpovídající této dani

(§ 57 odst. 2 s. ř. s.), tj. o **1 064,70 Kč**. Náklady řízení o kasační stížnosti tak představují částky **5 000 Kč + 6 134,70 Kč**, celkově tedy **11 134,70 Kč**.

[84] Žalovaný je proto povinen stěžovateli k rukám jeho zástupce uhradit náhradu nákladů řízení v celkové výši **22 362,70 Kč**, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. července 2025

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu